

आकाशवाणी समाचार- नेपाली

मिति: ०१ जुलाई २०२५

समय: ०७.२५ - ०७.३५ बजे (अवधि: १० मिनट)

प्रमुख समाचार

१. राष्ट्रपति द्रौपदी मुर्मूले आज गोरखपुरमा उत्तर प्रदेशको पहिलो महायोगी गुरु गोरखनाथ आयुष विश्वविद्यालयको उद्घाटन गर्नु हुनेछ।
२. केन्द्रीय गृह तथा सहकारी मन्त्री अमित शाहले अन्तर्राष्ट्रिय सहकारी वर्षको अवसरमा हिजो नयाँ दिल्लीमा सबै राज्य र केन्द्रशासित प्रदेशका सहकारी मन्त्रीहरूसँग मन्थन बैठक गर्नुभयो।
३. केन्द्रीय वित्तमन्त्री निर्मला सीतारमणले निजी निवेश पूंजी जुटाउन, उत्पादकता र नवीनता बढाउन र तकनीकी कार्यकुशलता लागू गर्न उत्प्रेरक शक्ति भएको बताउनु भएको छ।
४. रेलवे मन्त्रालयले आजदेखि यात्रुवाहक रेल सेवा भाडामा परिवर्तन लागू गर्दै गैर-एसी मेल र एक्सप्रेस रेलहरूको भाडामा थोरै वृद्धि गरिएको छ।
५. मौसम विभागले जुलाईमा देशमा सामान्यभन्दा बढी वर्षा हुने पूर्वानुमान गरेको छ।

राष्ट्रपतिको गोरखपुर भ्रमण

राष्ट्रपति द्रौपदी मुर्मूले आज गोरखपुरमा उत्तर प्रदेशको पहिलो महायोगी गुरु गोरखनाथ आयुष विश्वविद्यालयको उद्घाटन गर्नु हुनेछ। कार्यक्रममा राज्यपाल आनन्दी बेन पटेल र मुख्यमन्त्री योगी आदित्यनाथको उपस्थिति रहनेछ।

एक रिपोर्ट – बाइट

अमित शाह-मन्थन

केन्द्रीय गृह तथा सहकारी मन्त्री अमित शाहले हिजो नयाँ दिल्लीमा सबै राज्य र केन्द्रशासित प्रदेशका सहकारी मन्त्रीहरूसँग मन्थन बैठक गर्नुभयो। यो बैठक अन्तर्राष्ट्रिय सहकारी वर्षको अवसरमा आयोजना गरिएको थियो। यसको उद्देश्य भारतमा सहकारी आन्दोलनलाई सुदृढ पार्न चलि रहेका योजनाहरूको समीक्षा गर्नु, उपलब्धिहरूको मूल्याङ्कन गर्नु र सहयोग बढाउन गतिशील प्लेटफर्म प्रदान गर्ने विचार गर्नु रहेको थियो। श्री शाहले भन्नु भयो, प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले देशमा लामो समयदेखि चलि रहेको सहकारी परम्परालाई सुदृढ पार्न र वर्तमान समयमा यसको महत्त्वलाई ध्यानमा राख्दै सहकारी मन्त्रालय स्थापना गर्नुभएको थियो। उहाँले भन्नु भयो, नरेन्द्र मोदी सरकार सत्तामा आएपछि सामाजिक परिवर्तन र विकासको नयाँ परिदृश्य देखा परेको छ। गृहमन्त्रीले भन्नु भयो, देशका प्रत्येक व्यक्तिको लागि रोजगारी सिर्जना गर्ने एक मात्र विकल्प सहयोग हो। यो संवेदनशीलतालाई ध्यानमा राख्दै, लाखौँ किसान र गाउँलेहरूको हितमा सहकारीलाई सुदृढ पार्न आवश्यक छ। यस क्षेत्रमा अपार अवसर र सम्भावनाहरू छन्। गृहमन्त्रीले भन्नु भयो, नरेन्द्र मोदी सरकारले आगामी पाँच वर्षमा देशको प्रत्येक गाउँमा सहकारी संघहरू राख्ने लक्ष्य राखेको छ। यो लक्ष्य हासिल गर्न सहकारीहरूको डाटाबेस प्रयोग गरिनुपर्छ। सहकारी मन्त्रीले सबै राज्यहरूलाई त्रिभुवन सहकारी विश्वविद्यालयसँग सम्बद्ध कम्तीमा एउटा सहकारी तालिम संस्थान राख्न अपील गर्नुभयो। सहकारी मन्त्रीले चाँडै नै राष्ट्रिय सहकारी नीति घोषणा गरिने र यो वर्षदेखि २०४५ सम्म लागू हुने बताउनु भएको छ। यस राष्ट्रिय नीति अन्तर्गत प्रत्येक राज्यको सहकारी नीति सोही राज्यको सहकारी अवस्था अनुसार तय गरिनेछ र विशिष्ट लक्ष्यहरू निर्धारण

गरिनेछ। श्री शाहले भन्नु भयो, सहकारी मन्त्रीहरूले कृषि मन्त्रीहरूसँग मिलेर प्राकृतिक खेतीलाई प्रवर्द्धन गर्नुपर्नेछ ताकि जनस्वास्थ्य र भूमिको उर्वरता दुवै सुनिश्चित होस्।

सीतारमण-वित्त पोषण

केन्द्रीय वित्तमन्त्री निर्मला सीतारमणले **निजी निवेश** पूँजी जुटाउन, उत्पादकता र नवीनता बढाउन र तकनीकी कार्यकुशलता लागू गर्न उत्प्रेरक शक्ति भएको बताउनु भएको छ। उहाँले भन्नु भयो, यी क्षमताहरू समावेशी र दिगो आर्थिक वृद्धिको लागि आवश्यक छन्। स्पेनको सेभिलमा हिजो संयुक्त राष्ट्र संघले आयोजना गरेको चौथो अन्तर्राष्ट्रिय विकास वित्त सम्मेलनलाई सम्बोधन गर्नु हुँदा उहाँले भन्नु भयो, विदेशी प्रत्यक्ष लगानी प्रवाहमा उतारचढाव र बढ्दो विश्वव्यापी अनिश्चितताको अवधिमा, निजी लगानी विकासको लागि वित्तपोषणको एक महत्वपूर्ण स्रोतको रूपमा देखा परेको छ। उहाँले भन्नु भयो, निजी पूँजीको प्रभावकारी आवागमनको लागि बहुआयामिक रणनीति आवश्यक छ, बलियो अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग र बलियो घरेलु सुधारहरूको संयोजन आवश्यक छ। वित्तमन्त्रीले सात रणनीतिक क्षेत्रहरू उल्लेख गर्नु भयो जसमा परिवर्तन आवश्यक छ। उहाँले भन्नु भयो, यसमा बलियो घरेलु वित्तीय बजार, जोखिमलाई सम्बोधन गर्न र लगानीका अवसरहरू बढाउन संस्थागत सुधारहरू र मिश्रित वित्तको उपलब्धता समावेश छन्।

जैडएसआई-स्थापना दिवस

भारतीय प्राणी सर्वेक्षण-ZSI ले तटीय र समुद्री वनस्पति र जीवजन्तुको संरक्षणको लागि विशेष पहल गरेको छ। केन्द्रीय वातावरण तथा वनमन्त्री भूपेन्द्र यादवले ZSI को ११० औं स्थापना दिवसको उद्घाटन गर्नु हुँदा यो कुरा बताउनु भएको छ। उहाँले समुद्री जीवहरूमा पहिचान ट्याग लगाइने बताउनु भएको छ। ओडिशापछि, यो काम पश्चिम बंगालमा सुरु गरिनेछ। यस अवसरमा एक घण्टाको ह्याकाथनको आयोजना गरिएको थियो।

कोलकाता सामूहिक बलात्कार

तृणमूल कांग्रेसको नेतृत्वमा रहेको पश्चिम बंगाल सरकारले राजनीतिभन्दा माथि उठेर कोलकातामा कानूनकी छात्रामाथि भएको सामूहिक बलात्कारका दोषीहरूलाई सजाय दिन हरसम्भव प्रयास गर्नुपर्छ। चार सदस्यीय भाजपा तथ्य अन्वेषी टोलीका सदस्य सतपाल सिंहले हिजो साँझ कोलकातामा पत्रकार सम्मेलनमा यो कुरा बताउनु भएको छ। टोलीले हिजो कोलकाता पुलिस आयुक्तलाई भेटेर दक्षिण कोलकाता कानून कलेजको भ्रमण गरेको छ। यसैबीच, सामूहिक बलात्कार घटनाका मुख्य अभियुक्त मोनोजित मिश्रा, प्रमित मुखर्जी र जैद अहमदको डीएनए नमूना फोरेन्सिक जाँचको लागि पठाइएको छ। अन्य धेरै नमूनाहरू पनि फोरेन्सिक जाँचको लागि पठाइएको छ। केन्द्रीय पर्यावरण, वन तथा जलवायु परिवर्तन मन्त्री श्री भूपेन्द्र यादवले कोलकातामा भएको सामूहिक बलात्कारको बारेमा तृणमूल कांग्रेस सरकारको आलोचना गर्नु भएको छ।

रेलवे भाडा

रेलवे मन्त्रालयले आजदेखि यात्रुवाहक रेल सेवा भाडामा परिवर्तन लागू गरेको छ। गैर-एसी मेल र एक्सप्रेस रेलहरूको भाडामा थोरै वृद्धि गरिएको छ। तिनीहरूको भाडा प्रति किलोमिटर एक पैसा र एसी कक्षामा प्रति किलोमिटर दुई पैसाले बढाइएको छ। दोस्रो कक्षामा ५०० किलोमिटरसम्मको यात्राको भाडामा कुनै वृद्धि हुने छैन। मन्त्रालयले उपनगरीय एकल यात्रा भाडा र मासिक सिजन टिकटमा पनि कुनै वृद्धि नभएको बताएको छ। भाडा वृद्धि आजभन्दा पहिले बुक गरिएका टिकटहरूमा लागू हुने छैन। आरक्षण शुल्क, सुपरफास्ट शुल्क र अन्य शुल्कहरूमा पनि कुनै परिवर्तन हुनेछैन। भाडामा परिवर्तन राजधानी, शताब्दी, दुरन्तो, वन्दे भारत र तेजस जस्ता विशेष रेल सेवाहरूमा पनि लागू हुनेछ। रेलवे मन्त्रालयले यस कदमको उद्देश्य रेलवे भाडालाई युक्ति संगत बनाउनु र यात्रु सेवाहरूको लागि कोष बढाउनु रहेको बताएको छ।

जीएसटी वर्षगांठ

आज वस्तु तथा सेवा कर (GST) कार्यान्वयनको आठौं वर्षगांठ हो। GST कार्यान्वयन देशको कर इतिहासमा एक महत्वपूर्ण उपलब्धि साबित भएको छ। यसले कर प्रणालीमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याएको छ र व्यापार अनुकूल माहौल सिर्जना गरेको छ। GST ले करमा पारदर्शिता, दक्षता र स्थिरता ल्याएको छ। विभिन्न कर र शुल्कहरूको एकीकरणले कर संरचनालाई सरल बनाएको छ, जसले गर्दा अनुपालन बोझ घटेको छ र व्यवसाय गर्न सहजता बढेको छ। करदाता सेवा महानिर्देशनालय, मुम्बई क्षेत्रीय एकाइले आज GST को आठौं वर्षगांठ मनाउँदैछ। यस अवसरमा, एकाइले गुनासो निवारण, करदाता जागरूकता र आउटरिच कार्यक्रमहरूमार्फत कुशल र प्रभावकारी सेवाहरू प्रदान गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेको छ।

महाराष्ट्र- मुख्य सचिव

आईएस अधिकारी राजेश कुमारले हिजो आधिकारिक रूपमा महाराष्ट्रको मुख्य सचिवको रूपमा कार्यभार सम्हाल्नु भएको छ। उहाँले अतिरिक्त मुख्य सचिव (राजस्व), दर्ता तथा टिकट शुल्क, राजस्व तथा वन विभागको पद पनि सम्हाल्नु हुनेछ। १९८८ ब्याचका भारतीय प्रशासनिक सेवा अधिकारी कुमारले हिजो अवकाश लिने सुजाता सौनिकको स्थान लिनु भएको छ।

मौसम-वर्षा जुलाई

मौसम विभागले जुलाईमा देशमा सामान्यभन्दा बढी वर्षा हुने पूर्वानुमान गरेको छ। भर्चुअल पत्रकार सम्मेलनमा मौसम विभागका महानिर्देशक डा. मृत्युंजय महापात्रले देशका अधिकांश भागमा सामान्यभन्दा बढी वर्षा हुने सम्भावना रहेको बताउनु भएको छ। उहाँले भन्नु भयो, जुलाईमा, उत्तरपूर्वी र पूर्वी क्षेत्रका अधिकांश भागहरू र सुदूर दक्षिणका प्रायद्वीपीय क्षेत्रहरू र उत्तर-पश्चिम भारतका केही क्षेत्रमा सामान्यभन्दा कम वर्षा हुन सक्छ। केरलामा मनसुन २४ मईमा १ जूनको सामान्य मितिभन्दा पहिले आइपुगेको छ। सत्र वर्षपछि, मनसुन निर्धारित समयभन्दा पहिले आइपुगेको छ। दक्षिणपश्चिम मनसुन २९ जुनमा सम्पूर्ण देशमा आइपुगेको छ, जुन यसको सामान्य मितिभन्दा नौ दिन अगाडि नै हो। डा. महापात्रले भन्नु भयो, यस वर्ष जुन महिनामा कुल एक सय असी मिलिमिटर वर्षा भएको छ। यो एक सय पैंसठ्ठी दशमलव तीन मिलिमिटरको सामान्य स्तरभन्दा बढी हो। तर उत्तर-पूर्वी भारतमा, रेकर्ड गरिएको वर्षा सामान्यभन्दा कम मात्र दो सय 72 दशमलव 9 मिलीमीटर थियो।